

21.09.2022

Pormestari

121 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hyvinvointialueiden varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta**

HEL 2022-010044 T 03 00 00

VN/21909/2022

Päätös

Pormestari päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hyvinvointialueiden varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta:

Koronapandemia ja Ukrainan sota ovat herättäneet varautumis- ja valmiusorganisaatiot toimimaan paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Valmiussuunnitelmia, kriisijohtamismalleja ja pandemiasuunnitelmia on päivitetty käytännön työssä ja uusien dokumentein. Suomi oli ja on kansainvälisesti vertaillen poikkeuksellisen hyvin varautunut erilaisiin kriiseihin, mutta varautumiseen ja valmiuden ylläpitoon käytetyt resurssit ovat silti olleet varsin niukat.

Helsingin kaupunki toteaa, että varautumisen ja valmiuden tehostumista lakisääteisten velvoitteiden lisääntymisenä ei ole huomioitu aiemmin. Taloudelliset vaikutukset tulee huomioida viimeistään tässä yhteydessä. Varautumisen kokonaisuus täsmentyy nyt annettavalla asetuksella ja on selvää, että edellytetyistä toimista ei voida selviytyä vain nykyisiä resursseja uudelleen järjestelemällä.

Kasvavat raportointi-, suunnittelu- ja yhteistyövelvoitteet näkyvät lisääntyvinä resurssitarpeina perinteisissä varautumisorganisaatioissa ja palvelutoiminnassa. Tämä tulisi vastaavasti huomioida rahoituksessa.

Rahoituksen ohella kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että asetuksessa tulisi huomioida Helsingin erillISRatkaisu. Helsingin kaupungilla on jo kaikki toimialat, liikelaitokset ja muut konsernitoimijat kattava valmiusorganisaatio muun muassa valmiuslain (1552/2011) 12 §:n ja pelastuslain (379/2011) 46-47 §:n perusteella. Tämän rinnalle ei ole tarkoituksenmukaista perustaa lähes täysin rinnakkaista johtamisjärjestelmää etenkin, kun Helsingin kaupungin sisällä ei ole tehtävää mitään alueellista yhteensovittamista. Kunnan ympäristöterveydenhuolto ja pelastuslaitos ovat osa olemassa olevaa rakennetta.

Säännöskohtaiset huomiot

1 § Valmiussuunnittelu**Postiosoite**

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.09.2022

Pormestari

Asetusluonnoksen mukaan varautumisen tulee perustua valtakunnallisiin ja alueellisiin riskinarvioihin. Suomen kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista (1313/2013/EU). Kansallinen ja alueelliset riskinarviot tehdään sisäministeriön ohjauksessa ja esimerkiksi Uudellamaalla alueellista riskinarviota ovat koordinoineet alueen pelastuslaitokset. Näkökulmasta johtuen sosiaalisen ja terveysturvallisuuden riskit eivät ole olleet keskiössä. Esimerkiksi syrjäytymisen, segregaatiosion, jengiytymisen ja radikalisoitumisen riskit ja varautumisen tarve tulisi tunnistaa valtakunnallisella tasolla. Mikäli näitä teemoja ei huomioitaisi kansallisessa riskinarviossa riittävästi, tulisi ottaa käyttöön mekanismi, jolla määritellään erikseen etenkin sosiaalisen ja myös terveysturvallisuuden riskit.

Helsinki kiinnittää huomiota HUS-yhtymän poikkeavaan rooliin sosiaali- ja terveysturvallisuuden uudistuksessa, mitä ei ole asetustuonnoksessa huomioitu. Toisin kuin yliopistollista sairaalaa ylläpitävillä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymällä on järjestämisvastuuta vain erikoissairaanhoidon palveluista. HUS-yhtymässä ei näin ollen ole samanlaista kokonaisnäkemystä ja asiantuntemusta perusterveydenhuollosta, sosiaalihuollosta tai pelastustoimesta kuin hyvinvointialueilla. Tämän vuoksi olisi syytä todeta erikseen, että HUS-yhtymän on omaa rooliaan toteuttaessaan varmistettava riittävä perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen osallistuminen ja asiantuntemus.

Lisäksi kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että perustelumuistiossa todetaan, että myös HUS-yhtymällä olisi 1 §:n mukaan velvollisuus tehdä varautumissuunnitelma. Tämä puuttuu asetuksesta.

3 § Valmiuden ja varautumisen yhteensovittaminen

Säännökseen on tarpeen lisätä uusi yksin Helsingin kaupunkia koskeva momentti (säännösmuotoilu ehdotus jäljempänä). Lisäys poistaisi säännöksen epäjohtonmukaisuuden. Toisena vaihtoehtona on vähentää sääntelyn yksityiskohtaisuutta siten, että hyvinvointialueilla olisi enemmän harkintavaltaa varautumistoimintojen järjestämisessä ja nimenomaisesta yhteistyöryhmän perustamisvelvoitteesta luovuttaisiin. Asetuksessa voitaisiin säätää yleisempi velvoite hyvinvointialueelle huolehtia varautumisesta tarvittavasta yhteistoiminnasta perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon, kuntien ympäristöterveydenhuollon ja pelastustoimen kesken.

Lisäksi on tarpeen harkita sitä, että alueen suurimmat yksityiset palveluntuottajat mainittaisiin erikseen yhteensovittamistehtävän yhteydessä. Valmiuden ja varautumisen toimintojen yhteensovittamisen laajuus voitaisiin ratkaista hyvinvointialueilla. Yksityisiä palveluntuottajia voitaisiin

21.09.2022

Pormestari

myös kuulla esimerkiksi yhteistyöryhmän työn yhteydessä tai erillisesti ilman, että ne osallistuisivat täysimittaisesti työskentelyyn. Etenkin sosiaalihuollossa yksityiset palveluntuottajat vastaavat hyvin monien kuntalaisten palveluista. Näiden palveluntuottajien suunnitelmat valmiudesta ja jatkuvuuden hallinnasta on syytä sovittaa yhteen koko hyvinvointialueen suunnittelun kanssa.

Myös HUS-yhtymän ja Uudenmaan erillISRatkaisun huomiointi erikseen on selvyiden vuoksi perusteltua. HUS-yhtymällä on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) perusteella koordinaatio- ja ohjaustehtäviä kuten yliopistollista sairaalaa ylläpitävillä hyvinvointialueilla. Lain esitöissä (HE 214/2020 s. 858) mainitaan HUS-yhtymän velvollisuus laatia yhteistyössä Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa alueellinen terveydenhuollon valmiussuunnitelma. Uusien sote-lakien ja annettavan asetuksen perusteella on haasteellista hahmottaa valmiussuunnittelun alueellista koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustointia koskevaa kokonaisuutta. Joka tapauksessa valmiussuunnitelmien yhteensovittamisvelvollisuuden tulee koskea myös HUS-yhtymää.

Ehdotus uudeksi säännösmuotoiluksi

Edellä todettujen yhteistoiminnan epäjohton mukaisuuksien poistamiseksi Helsinki ehdottaa uutta säännösmuotoilua:

Hyvinvointialueen, lukuun ottamatta Helsingin kaupunkia, ja HUS-yhtymän on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa valmiussuunnitelmissaan huomioitava niiden yhteensopivuus alueensa pelastustoimen, kuntien ja yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa. Tämän tehtävän tukemiseksi hyvinvointialueen tulee perustaa alueellinen yhteistyöryhmä ohjaamaan ja yhteen sovittamaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen toimintoja. Yhteistyöryhmässä tulee olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon edustus sekä asiantuntemusta ainakin kuntien ympäristöterveydenhuollosta ja hyvinvointialueen pelastustoimesta. Yhteistyöryhmän tulee myös kuulla alueen yksityisiä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajia.

Helsingin kaupungin on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa valmiussuunnitelmissaan huomioitava niiden yhteensopivuus yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän kanssa. Helsingin kaupungin tulee huolehtia varautumisesta tarvittavasta yhteistoiminnasta erikoissairaanhoidon ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. (Tai: Helsingin kaupungin tulee perustaa yhteistyöryhmä ohjaamaan ja yhteen sovittamaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon

21.09.2022

Pormestari

valmiuden ja varautumisen toimintoja. Yhteistyöryhmässä tulee olla erikoissairaanhoidon edustus ja alueen yksityisille sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajille tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi yhteistyöryhmässä.)

4 § Yksityisten palveluntuottajien ohjaus varautumisessa

Kaupunki ehdottaa harkittavaksi, onko kokoavasti tarpeen mainita esimerkiksi viittauksella järjestämislain (612/2021) 41 §:ään hyvinvointialueen yleinen ohjausvelvollisuus myös varautumisessa ja jatkuvuuden hallinnassa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.8.2022, fi (1)
- 2 Lausuntopyyntö 22.8.2022, liite luonnos valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden varautumisesta, fi_ (1)
- 3 Lausuntopyyntö 22.8.2022, liite perustelumuuisto luonnos, fi (1)
- 4 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto 8.9.2022
- 5 Kaupunkiympäristön toimialan lausunto 6.9.2022
- 6 Pelastuslaitoksen lausunto 9.9.2022_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Pelastuslaitos
Kaupunginkanslia

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

21.09.2022

Pormestari

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa hyvinvointialueiden varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta (liitteet 1-3). Lausunto on pyydetty antamaan lausuntopalvelussa 3.10.2022 mennessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 50 §:n mukaan hyvinvointialueen on varauduttava ennakkoon tehtävillä valmiussuunnitelmilla sekä muilla toimenpiteillä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja sosiaali- ja yhteistyöalueensa hyvinvointialueiden kanssa häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Hyvinvointialueen on varautumisessaan varmistettava palvelujen jatkuvuuden turvaaminen myös silloin, kun palveluja hankitaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Asetusluonnos koskee myös HUS-yhtymää terveydenhuollon järjestämisen osalta ja Uudenmaan alueen varautumisen koordinoitua.

Asetusluonnoksesta on saatu sosiaali- ja terveystoimialan, kaupunkiympäristön toimialan ympäristöterveydenhuollon sekä pelastuslaitoksen lausunnot (liitteet 4-6). Ministeriölle annettava lausunto perustuu sosiaali- ja terveystoimialan lausuntoon. Pelastuslaitoksen lausunnossa esille otettua kansallisen tilannekuvajärjestelmän hankintaa ei ole tarkoituksenmukaista asian taloudelliset ja muut laajat vaikutukset huomioon ottaen ryhtyä tässä yhteydessä esittämään. Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna**Liitteet**

- 1 Lausuntopyyntö 22.8.2022, fi (1)
- 2 Lausuntopyyntö 22.8.2022, liite luonnos valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden varautumisesta, fi_ (1)
- 3 Lausuntopyyntö 22.8.2022, liite perustelumustio luonnos, fi (1)
- 4 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto 8.9.2022
- 5 Kaupunkiympäristön toimialan lausunto 6.9.2022
- 6 Pelastuslaitoksen lausunto 9.9.2022_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

21.09.2022

Pormestari

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministe-
riö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunkiympäristön toimiala
Pelastuslaitos
Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

21.09.2022

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 121 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

21.09.2022

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 22.09.2022.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566